

Ministerie van Klimaat en
Groene Groei

Participatieplan voor het project Hoogspanningsstation omgeving Sloegebied

Fase: van voorkeursalternatief naar projectbesluit

Versie: oktober 2024

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Geactualiseerde versie	3
1.2	Onze contactgegevens	3
2	Project Hoogspanningsstation omgeving Sloegebied	4
2.1	Wat houdt het project in?	4
2.2	Waarom is dit project nodig?	4
3	Fase van het project	5
3.1	Wat staat er in het voorkeursalternatief?	5
3.2	Uitwerken projectbesluit en vergunningen	7
4	Participatie	8
4.1	Uitgangspunten	8
4.2	Participatieactiviteiten in de komende periode	8
4.2.1	Informatie over het project	9
4.2.2	Persoonlijk contact & samenwerken	10
4.2.3	Regio-overleg en Bestuurlijk Overleg	10
4.2.4	Een reactie of zienswijze indienen	11
4.3	Planning	11
4.4	Uw reactie is van harte welkom	12

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 bevat een inleiding op het participatieplan. In hoofdstuk 2 gaan we kort in op het project Hoogspanningsstation Omgeving Sloegebied. In hoofdstuk 3 lichten we de komende fase van het project toe. Dit participatieplan heeft betrekking op die fase. Hoofdstuk 4 beschrijft vervolgens wat de participatie de komende periode concreet inhoudt en sluit af met een planningsoverzicht. Bijlage 1 bevat het participatieverslag over de afgelopen fase (januari 2023 – september 2024), waarin we de onderzoeken voor MER-fase 1 en de Integrale effectenanalyse hebben uitgevoerd en toe hebben gewerkt naar een voorkeursalternatief. We blikken terug op de participatie en wat dit heeft opgeleverd, zoals informatie voor het project, kennis over de omgeving en ervaringen van belanghebbenden over de participatie.

1 Inleiding

Dit is het geactualiseerde participatieplan van het project hoogspanningsstation omgeving Sloegebied. In dit plan staat hoe het ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG) en TenneT u en andere belanghebbenden informeren over en betrekken bij het project hoogspanningsstation omgeving Sloegebied. We delen dit plan met u zodat u weet wat u van ons kunt verwachten. Daarnaast nodigen we u van harte uit om uw suggesties en opmerkingen met ons te delen, zodat we beter kunnen inspelen op uw behoeften aan informatie en contact over dit project.

1.1 Geactualiseerde versie

Dit participatieplan beslaat de periode van oktober 2024 tot en met 2026. In deze periode, de planuitwerkingsfase, werken we de plannen voor het gekozen voorkeursalternatief definitief uit. De locatie voor het project wordt gereserveerd en in meer detail uitgewerkt. Zo komen er gedetailleerdere onderzoeken voor de gekozen locatie naar milieu, techniek en kosten. Op basis daarvan worden het ontwerpprojectbesluit en de ontwerpvergunningen en ontwerpontheffingen opgesteld. Deze liggen naar verwachting in 2026 ter inzage en hier kunt u t.z.t. een zienswijze op indienen. De definitieve besluiten (waaronder het projectenbesluit) worden naar verwachting ook in 2026 gepubliceerd. Op de definitieve besluiten is dan nog mogelijkheid tot beroep bij de Raad van State.

Dit participatieplan is een geactualiseerde versie van het plan dat in januari 2023 is verschenen. Bij elke fase van het project krijgt het participatieplan minstens eenmaal een update zodat het zo goed mogelijk aansluit op de betreffende fase. Daarnaast passen we het plan aan op basis van reacties op het participatieplan en tijdens het contact met de omgeving, ontwikkelingen in het project, voortschrijdend inzicht en evaluatie van de voorgaande periode.

1.2 Onze contactgegevens

Het is altijd mogelijk om contact met ons op te nemen. Bijvoorbeeld wanneer u een vraag, opmerking of suggestie heeft of informatie met ons wilt delen.

Projectmailadres:

sloegebied@tennet.eu

Omgevingsmanager TenneT:

Sander de Schepper

Sander.de.Schepper@tennet.eu

06 – 24 37 21 09

Projectleider TenneT:

Purcy Daantje

Purcy.Daantje@tennet.eu

Projectleider KGG:

Laurens den Ouden

bureauenergieprojecten@minezk.nl

070 379 89 79

2 Project Hoogspanningsstation omgeving Sloegebied

Het bestaande 380 kV-hoogspanningsstation in Borssele heeft na de aansluiting van het project Net op zee IJmuiden Ver Alpha geen mogelijkheid om nieuwe verbindingen aan te sluiten. Nieuwe aansluitcapaciteit is nodig voor toekomstige initiatieven zoals waterstofproductie en verduurzaming van de industrie. Maar ook voor het project Net op zee Nederwiek 1 (de 2 Gigawatt net op zee verbinding naar het Sloegebied) is aansluitcapaciteit nodig. Daarom is in/nabij het Sloegebied een nieuw 380 kV-hoogspanningsstation noodzakelijk.

2.1 Wat houdt het project in?

Met dit project willen we een nieuw 380 kV-hoogspanningsstation realiseren. Het 380 kV-hoogspanningsstation moet verbonden worden met het landelijke hoogspanningsnet. Dit betekent dat er een bovengrondse verbinding gemaakt moet worden tussen het nieuw te bouwen hoogspanningsstation en de bovengrondse hoogspanningsverbinding tussen Borssele en Rilland (Zuid-West 380kV West). Deze (nieuwe) 380 kV-verbinding tussen Borssele en Rilland wordt naar verwachting in het 2e kwartaal van 2025 in bedrijf genomen. Gezien de aanwezigheid van bestaande 150 kV-verbindingen in (de rand van) het Sloegebied is het nodig, voor het aansluiten van het 380 kV-hoogspanningsstation op het landelijk hoogspanningsnet, om de bestaande 150 kV-verbindingen aan te passen. Daarnaast wordt ook de ondergrondse aansluiting tussen het converterstation van Net op zee Nederwiek 1 en het nieuwe hoogspanningsstation meegenomen in het project.

Het project Hoogspanningsstation omgeving Sloegebied bestaat daarmee uit de volgende onderdelen:

- De bouw van een 380 kV-hoogspanningsstation in het zoekgebied.
- Het bovengronds verbinden van het hoogspanningsstation met de 380 kV-hoogspanningsverbinding tussen Borssele en Rilland.
- De aansluiting van Net op zee Nederwiek 1 op het landelijk hoogspanningsnet via een ondergronds wisselstroomtracé op het nieuwe 380 kV-hoogspanningsstation vanuit het converterstation van Net op zee Nederwiek 1 (het converterstation zelf behoort niet tot dit project).
- Aanpassingen van het 150 kV-netwerk, die noodzakelijk zijn voor de realisatie van het 380 kV-hoogspanningsstation.

2.2 Waarom is dit project nodig?

Het nieuwe hoogspanningsstation dient voor aansluitingen van nieuwe initiatieven in en nabij het Sloegebied, zoals de productie van groene waterstof. Voor het realiseren van de CO₂-reductiedoelstellingen van de industrie in de Schelde-Deltaregio is beschikbaarheid van duurzame energie een belangrijke randvoorwaarde. In de CES Schelde – Deltaregio is daarom een berekening gemaakt met betrekking tot de elektriciteitsvraag voor de elektrificatie van de industrie (inclusief H₂-productie) en CCS. Daaruit wordt een groei van de elektriciteitsvraag ten noorden van de Westerschelde verwacht die gelijk is aan 1,25 gigawatt (GW) in 2030, uitgroeïend naar ruim 2,2 GW in 2050.

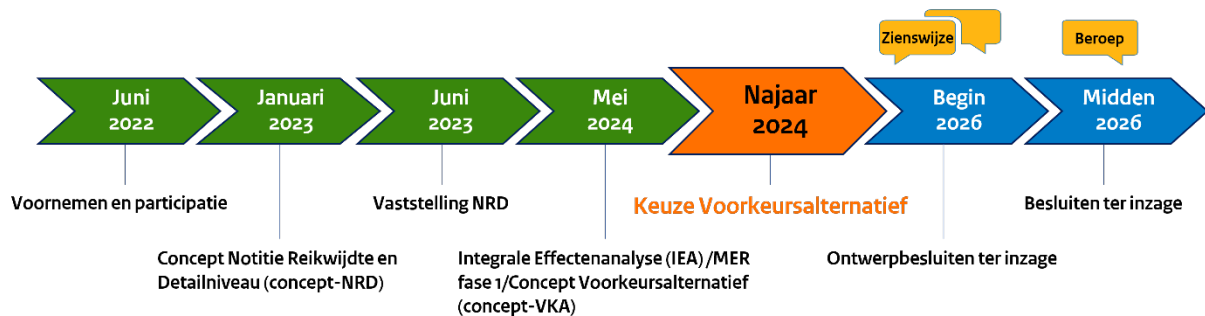
Er ligt een grote opgave met betrekking tot windenergie op zee: in 2022 heeft het kabinet drie nieuwe gebieden voor windparken op zee aangewezen en twee al eerder aangewezen gebieden bevestigd, samen goed voor 10,7 gigawatt (GW) windenergie. Met deze vijf gebieden, onderdeel van het Programma Noordzee, wordt de totale geplande capaciteit voor energie van wind op zee verdubbeld tot ongeveer 21 gigawatt rond 2030. De verbinding Net op zee Nederwiek 1 moet

¹ In het [Derde Structuurschema Elektriciteitsvoorziening \(SEV III\)](#), punt 6.7, wordt uitgelegd dat nieuwe hoogspanningsverbindingen van 220 kV en meer in beginsel bovengronds aangelegd worden. Op basis van een integrale afweging op projectniveau kan – voor zover dit uit oogpunt van leveringszekerheid verantwoord is – in bijzondere gevallen, met name voor kortere trajecten, ondergrondse aanleg worden overwogen.

uiterlijk in 2030 operationeel zijn om de opgewekte energie vanaf dat moment naar land te transporteren. Via het (aan te leggen) converterstation in het Sloegebied zal een wisselstroomtracé naar het hoogspanningsstation worden gerealiseerd voor aansluiting op het landelijke elektriciteitsnetwerk. Het converterstation op land zet de gelijkstroom om in wisselstroom (AC). De omzetting naar wisselstroom is nodig omdat het landelijke hoogspanningsnet op wisselstroom functioneert. Vanaf het converterstation op land wordt deze wisselstroom daarom aangesloten op het landelijk hoogspanningsnet via een aansluiting op het 380 kV hoogspanningsstation. Net op zee Nederwiek 1 is daarmee waarschijnlijk in 2030 de eerste klantaansluiting op het nieuw te realiseren 380 kV hoogspanningsstation, maar ook zonder de aansluiting van het windpark is de komst van het hoogspanningsstation noodzakelijk om te kunnen voldoen aan de aansluitbehoefte op het hoogspanningsnet.

3 Fase van het project

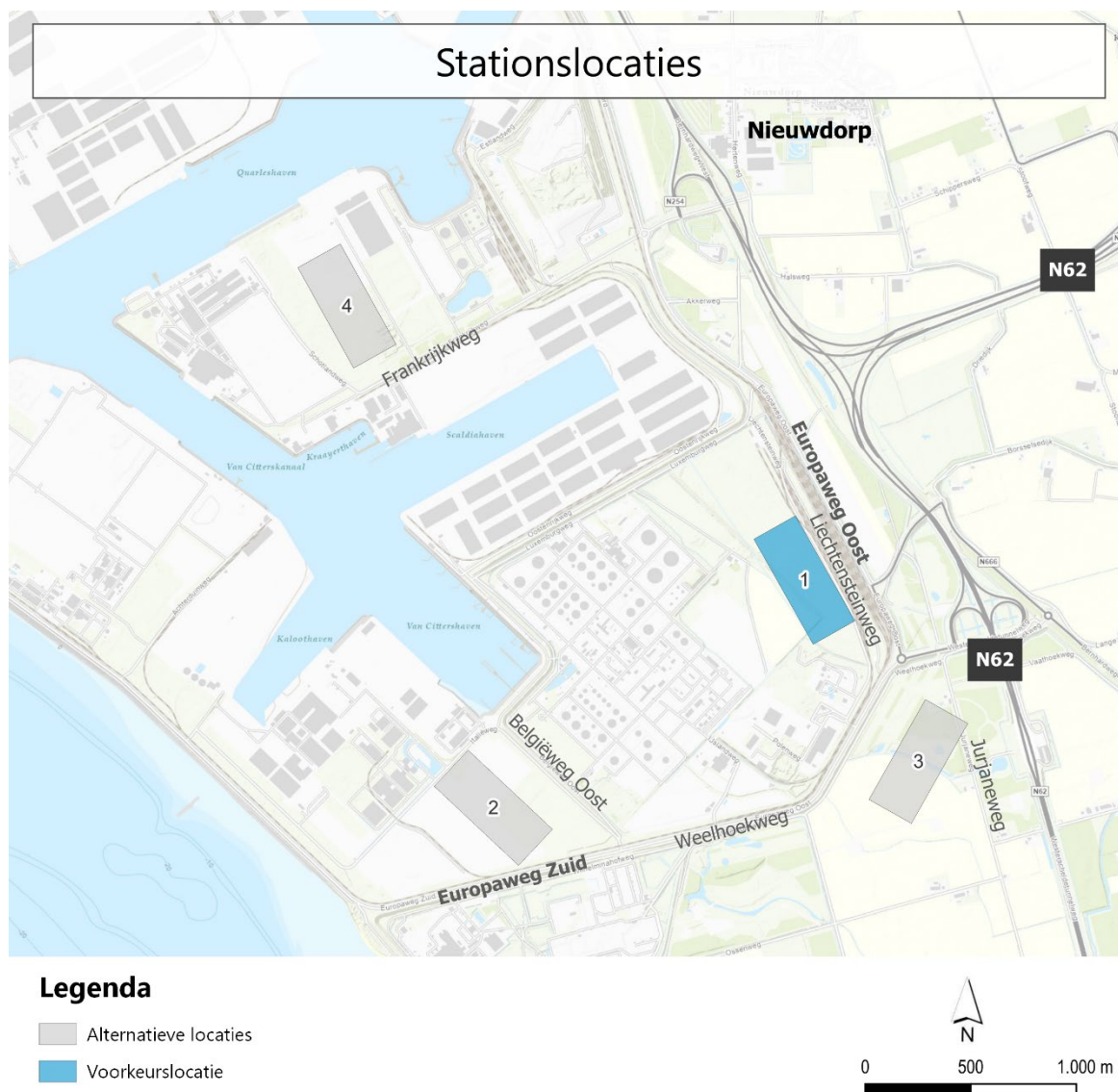
Dit participatieplan beslaat de periode van oktober 2024 tot en met 2026. In deze periode werken we het voorkeursalternatief nader uit in ontwerpbesluiten. In figuur 1 ziet u waar deze fase zich in de procedure bevindt.

Figuur 1: schematische weergave procedureplanning

3.1 Wat staat er in het voorkeursalternatief?

Voor het nieuwe 380 kV-hoogspanningsstation zijn meerdere locatie- en tracéalternatieven ingebracht en onderzocht. Op basis van de beoordeling in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau zijn vier 'reëel te beschouwen alternatieven' (figuur 2) overgebleven. Het betreft de alternatieven Liechtensteinweg, Belgiëweg Oost, Weelhoekweg en Frankrijkweg met respectievelijk de nummers 1, 2, 3 en 4 in onderstaande figuur.

Figuur 2: onderzochte locatie-alternatieven

De vier alternatieven zijn op vijf thema's beoordeeld: milieu (in de milieueffectrapportage (MER) Fase 1), techniek, toekomstvastheid, kosten en omgeving. In de Integrale effectenanalyse (IEA) zijn de effecten op deze vijf thema's opgenomen.

Keuze voor alternatief 1 (Liechtensteinweg)

In de notitie 'concept voorkeursalternatief'² is verder ingegaan op de conclusies uit de IEA over de vijf onderzochte thema's en is aan de hand van deze evaluatie een voorkeursalternatief geselecteerd. Uit deze evaluatie is alternatief 1 (Liechtensteinweg) als voorkeursalternatief naar voren gekomen. Deze keuze is echter nog niet juridisch bindend.

De volgende stappen zijn:

- Najaar 2024: Het definitieve voorkeursalternatief wordt, samen met de nota van antwoord op het concept voorkeursalternatief, gepubliceerd. Tegelijk met vaststelling van het voorkeursalternatief wordt een voorbereidingsbesluit genomen om te voorkomen dat andere ontwikkelingen plaatsvinden die de realisatie van het voorkeursalternatief onmogelijk maken voordat het projectbesluit is genomen.

² Zie document '[Concept-VKA \(26 april 2024\) – HSS omgeving Sloegebied](#)' op www.rvo.nl/hos.

- Najaar 2024 – eerste helft 2026: Vervolgens vindt de planuitwerking plaats, waarin onder meer een MER Fase 2 en de ontwerpbesluiten worden opgesteld. Die ontwerpbesluiten komen in de eerste helft van 2026 ter inzage te liggen en daar kunnen zienswijzen op ingediend worden.
- Tweede helft 2026: Het project wordt vastgelegd in een definitief projectbesluit en de vergunningen worden definitief verleend. Hiermee worden het hoogspanningsstation en de bijbehorende verbindingen planologisch mogelijk gemaakt.
- Vanaf 2026: Nadat de benodigde vergunningen zijn verkregen, kan gestart worden met de aanleg en bouw.

Betrokkenheid omgeving bij totstandkoming voorkeursalternatief

Er is bij de start van het project een participatieproces geweest waarin burgers, bedrijven en bestuurlijke partners input hebben geleverd. Belanghebbenden zijn eerst gevraagd om met suggesties te komen voor locatie-alternatieven. Naast de drie locaties die de initiatiefnemer heeft ingebracht, zijn daarbij nog zes andere mogelijke locaties ingebracht door de omgeving. Op basis van de beoordeling in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) zijn vier 'reëel te beschouwen alternatieven' overgebleven. Het betreft de alternatieven Liechtensteinweg (1), Belgiëweg Oost (2), Weelhoekweg (3) en Frankrijkweg (4).

De afgelopen periode, vanaf het opstellen van de concept NRD tot de publicatie van het voorkeursalternatief, zijn belanghebbenden gevraagd wat ze van de vier overgebleven alternatieven vinden. De ingebrachte meningen zijn in de Integrale effectenanalyse samengevat onder het thema 'omgeving', en daarmee onderdeel geworden van de afweging voor het voorkeursalternatief.

Uit het 'omgevingsbeeld' blijkt dat alternatieven 1 en 2 een licht negatieve score hebben. Over het algemeen worden beide locaties als geschikt bevonden door de omgeving. Vanuit de regionale overheden en bedrijven is er draagvlak voor alternatief 1. Dit is bevestigd in het regio advies van de overheden. De locatie is beschikbaar en bevindt zich binnen het industriegebied, maar er zijn wel locatie specifieke aandachtspunten. Alternatief 4 is als negatief beoordeeld voor het aspect omgeving omdat North Sea Port op deze locatie bij voorkeur havengebonden activiteiten concentreert. Alternatief 3 scoort het laagst met een sterk negatieve score door de ligging buiten het Sloegebied.

Meer hierover leest u in het participatieverslag in bijlage 1: dit verslag bevat een overzicht van de participatieactiviteiten die sinds de publicatie van de concept NRD tot en met het vaststellen van het voorkeursalternatief hebben plaatsgevonden, de informatie die is opgehaald en wat er met de inbreng is gedaan.

3.2 Uitwerken projectbesluit en vergunningen

De komende periode gaan we het voorkeursalternatief verder uitwerken tot een (ontwerp)projectbesluit. In deze fase van het project worden belanghebbenden betrokken bij het opstellen van een landschapsplan, wat onderdeel wordt van de stukken die ter inzage komen te liggen. Daarnaast worden rechthebbenden betrokken bij het finetunen van de tracés en het bepalen van de locaties voor werkwegen- en terreinen.

Hoe we de belanghebbenden exact over het project informeren, betrekken bij de uitwerking van de (ontwerp)besluiten en wanneer belanghebbenden formele zienswijzen in kunnen dienen, is terug te lezen in het volgende hoofdstuk.

4 Participatie

Dit hoofdstuk beschrijft hoe we belanghebbenden over het project informeren en betrekken bij de uitwerking van de (ontwerp)projectbesluiten en (ontwerp)vergunningen, waar informatie te vinden is en wanneer belanghebbenden formele zienswijzen in kunnen dienen. Het project heeft raakvlakken met verschillende andere grootschalige energieprojecten die in het Sloegebied spelen, waarbij ook een projectprocedure wordt doorlopen. Daarom stemmen we de participatieactiviteiten waar nodig af met die projecten.

4.1 Uitgangspunten

Het hoogspanningsstation omgeving Sloegebied is een belangrijk onderdeel van de energietransitie, maar ook ingrijpend omdat het project belangen van betrokkenen uit de omgeving raakt. KGG en TenneT vinden intensieve participatie van belanghebbenden belangrijk. We weten uit eerdere projecten dat samenwerking met de omgeving veel waardevolle informatie oplevert en het mogelijk maakt om zoveel mogelijk rekening te houden met belangen en wensen.

Om participatie richting te geven, hebben we voor dit project vijf uitgangspunten voor participatie vastgesteld³. Als u vindt dat we ons hier niet of onvoldoende aan houden, horen we dat graag.

Onze uitgangspunten:

1. We kennen de belangen en weten wat er speelt;
2. We streven naar een oplossing met waarde voor alle partijen;
3. We nemen partijen mee in te maken keuzes en we zijn transparant over afwegingen;
4. We presenteren een helder verhaal met een duidelijke rol en verantwoordelijkheid;
5. We leveren maatwerk per project.

4.2 Participatieactiviteiten in de komende periode

De participatieactiviteiten hebben we op de volgende manier ingedeeld:

- Informatie over het project en de procedure (zie paragraaf 4.2.1);
- Persoonlijk contact & samenwerken (zie paragraaf 4.2.2);
- Regio-overleg en Bestuurlijk Overleg (zie paragraaf 4.2.3);
- Een formele reactie indienen (zie paragraaf 4.2.4).

Hierbij merken we op dat de wijze waarop we belanghebbenden in de omgeving (zoals omwonenden, grondeigenaren, belangenorganisaties, bedrijven en overheden) informeren en betrekken bij het project 'Hoogspanningsstation omgeving Sloegebied' varieert per belanghebbende of groep van belanghebbenden. Niet iedereen heeft namelijk dezelfde rol in het project of een even groot belang bij het project. Die verschillen vragen om een passende vorm van betrokkenheid per belanghebbende.

Uitgangspunt is en blijft echter, dat we ervoor zorgen dat belanghebbenden goed op de hoogte zijn van het project en dat het voor iedereen altijd mogelijk is om er met ons over te praten, eraan bij te dragen of erop te reageren. Als u tot op heden nog niet betrokken bent bij het project en dat wel wilt zijn, horen we dat graag van u. We komen graag met u in contact!

³ Zie de vorige versie van het participatieplan voor een toelichting op deze vijf punten: [Voornemen- en Participatieplan-17-juni-2022-Hoogspanningsstation-omgeving-Sloegebied.pdf](#) (rvo.nl)

4.2.1 Informatie over het project

We zetten gedurende het project verschillende communicatiemiddelen in om alle belanghebbenden en geïnteresseerden zo goed mogelijk te informeren.

Online

Het project heeft twee websites:

- www.tennet.eu/sloegebied. Dit is de projectwebsite van TenneT met onder andere informatie over het project, de werking van een hoogspanningsstation, nieuwsberichten en contactgegevens. Op de projectwebsite vindt u tevens een digitale kaart, de Projectatlas. In deze Projectatlas vindt u een tracékaart, met daarop het voorkeursalternatief en de benodigde inlissing. Daar wordt in deze fase ook een gedetailleerd uitgewerkte 3D-visualisatie aan toegevoegd. U kunt op de kaart een suggestie, vraag of zorg achterlaten. Dat doet u door bovenaan op de knop 'Stel een vraag' te klikken en vervolgens een pijltje te plaatsen op de locatie waarover uw reactie gaat. Uw reactie wordt binnen 10 werkdagen beantwoord en gepubliceerd op de vraag en antwoord kaart. Let op: dit zijn geen officiële zienswijzen (zie 4.2.4).
- www.rvo.nl/hos. Dit is de projectwebsite van Bureau Energieprojecten van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Hier vindt u informatie over de procedure, de besluitvorming en de formele documenten die gedurende de procedure beschikbaar komen (of inmiddels zijn gekomen). Bijvoorbeeld de (concept-)NRD, het MER fase 1, het voorkeursalternatief en straks het (ontwerp) projectbesluit en vergunningen.

Nieuwsbrief

Iedereen kan zich inschrijven voor een digitale nieuwsbrief met nieuwsberichten over het project. Het aanmeldformulier vindt u op www.tennet.eu/sloegebied (onder 'op de hoogte blijven').

Informatiebrieven voor omwonenden, grondeigenaren en bedrijven

Af en toe versturen we informatiebrieven in een bepaald gebied. Bijvoorbeeld om bewoners en grondeigenaren in de omgeving van de locatie te informeren over een inloopavond. Dezelfde informatie zetten we ook als nieuwsbericht op de projectwebsite.

Communicatie via lokale en regionale media

We informeren lokale en regionale media en pers door middel van bijpraatsessies over het project. Rondom de terinzagelegging van stukken waar een formele reactie op mogelijk is (bijvoorbeeld de ontwerpbesluiten), plaatsen we advertenties in huis-aan-huisbladen om er zeker van te zijn dat iedereen dit kan lezen.

Infopunt Energie Zeeland in Borssele

TenneT en het ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG) vinden het belangrijk om iedereen in de omgeving goed te informeren over alle projecten die spelen in Zeeland. Daarnaast willen we in contact komen met de omgeving en bereikbaar zijn voor vragen en zorgen die leven bij omwonenden. Op donderdag 4 juli 2024 is daarom in Borssele het Infopunt Energie Zeeland geopend, een gezamenlijk initiatief van KGG, TenneT, Gasunie / Hynetwork Services, Provincie Zeeland en gemeente Borssele. Het infopunt is opgericht om de inwoners van Zeeland te informeren over de diverse energieprojecten die in de regio plaatsvinden. Van de aanleg van het nieuwe Hoogspanningsstation omgeving Sloegebied en de nieuwe 380 kV-verbinding naar Zeeuws-Vlaanderen, tot een waterstofnetwerk en de mogelijke komst van twee nieuwe kerncentrales en ammoniakopslag. Het infopunt is iedere week op donderdagmiddag van 13.00 tot 17.00 uur open. Iedereen is welkom zonder afspraak. Het infopunt bevindt zich naast de lokale supermarkt van Borssele aan de Wielingenstraat 2B.

Open Energiedag

TenneT en KGG doen jaarlijks gezamenlijk mee aan de Open Energiedag. Iedereen die geïnteresseerd is, is die dag welkom om langs te komen en vragen te stellen over dit project, maar ook andere energieprojecten in de regio.

4.2.2 Persoonlijk contact & samenwerken

Participatie gaat voor een belangrijk deel over het aangaan van persoonlijk contact en het samenwerken met de omgeving. Dat gaan we rondom het uitwerken van de (project)besluiten op de volgende manieren doen:

Informatiebijeenkomsten & presentaties

Op bepaalde momenten organiseren we informatiebijeenkomsten en geven we op verzoek presentaties aan groepen belanghebbenden over het project:

- Informatiebijeenkomsten in het kader van de procedure, wanneer er formele ontwerpdocumenten of –besluiten ter inzage liggen. Naast het verkrijgen van informatie over de stukken, kunnen bezoekers een reactie indienen. Zo zullen we naar verwachting in de eerste helft van 2026 een dergelijke informatiebijeenkomst organiseren over de ontwerpbesluiten die dan ter inzage komen te liggen (zie paragraaf 4.2.4).
- Presentaties, bijvoorbeeld aan gemeenteraden en belangenorganisaties over de voortgang van het project of specifieke onderwerpen.
- Project overstijgende presentaties over bredere thema's die spelen rondom hoogspanning, zoals elektromagnetische velden of geluid. We gaan dit periodiek agenderen in het Infopunt Energie Zeeland in Borssele en kondigen deze bijeenkomsten breed aan.

Werksessies

Eén van de bijlagen bij het projectbesluit is een landschapsplan, waarin we uitwerken hoe we het hoogspanningsstation en de benodigde inlassing op een goede manier landschappelijk willen inpassen. We willen daarbij zorgvuldig omgaan met bestaande waarden van natuur en landschap. De uitwerking van zo'n landschapsplan doen we in dialoog met de directe belanghebbenden, zodat er waar mogelijk aanvullende 'groene' maatschappelijke waarde kan worden gecreëerd. We nodigen de komende periode direct belanghebbenden uit voor werksessies of één op één overleggen om hierover door te praten en de plannen vorm te geven en te toetsen.

Bijpraatsessies

In deze sessies praten we overheden (ambtelijk) en belangenorganisaties bij over het project en alle overige ontwikkelingen in het gebied. We willen zaken daarbij zoveel mogelijk integraal benaderen, vanwege de stapeling van energieprojecten in de regio. We doen dat bijvoorbeeld periodiek met de gemeente Borsele, provincie Zeeland, Waterschap Scheldestromen, ZLTO, North Sea Port en de dorpsraden van de Sloedorpen. We horen in die overleggen graag aan welke punten we nog aandacht moeten besteden.

Eén-op-één overleggen

Net als in voorgaande fase voeren we de komende periode overleg met omgevingspartijen. Dit zal in deze fase van het project vooral ook veel gebeuren met de rechthebbenden, waar we straks te gast zijn op de percelen. Met welke partijen we verder één-op-één overleggen hebben, hangt af van de vraagstukken die in deze fase naar voren komen en van de vragen die we krijgen. Als u behoefte heeft aan overleg dan kunt u altijd contact met de omgevingsmanager van TenneT opnemen om een afspraak te maken. U vindt onze contactgegevens in paragraaf 1.2.

4.2.3 Regio-overleg en Bestuurlijk Overleg

Tijdens het gehele planproces organiseert het ministerie van KGG regio-overleggen met TenneT en de betrokken overheden en bevoegde gezagen, zoals gemeenten, provincie en waterschap. Daarnaast vindt periodiek, rondom de procedurele mijlpalen, Bestuurlijk Overleg (BO) plaats met bestuurders van de betrokken overheidsorganen. Het eerstvolgende BO vindt naar verwachting plaats eerste helft 2026 over de vaststelling van de ontwerpbesluiten.

Lokale en regionale overheden zijn ook betrokken bij de periodieke bijpraatsessies. Zodoende zijn zij in de periodes tussen de regio-overleggen nauw betrokken en goed op de hoogte van de voortgang van het project en de totstandkoming van de (project)besluiten en in de gelegenheid hier ook tussentijds aan bij te dragen.

4.2.4 Een reactie of zienswijze indienen

Het meedenken en het leveren van inbreng tijdens de participatiemomenten, zoals die eerder in dit hoofdstuk zijn beschreven, noemen we informele participatie. Daarnaast is het tijdens de procedure op een aantal momenten voor iedereen mogelijk om via een reactie of formele zienswijze op het project te reageren. Bijvoorbeeld als u nog niet eerder inbreng heeft geleverd of wanneer u vindt dat er onvoldoende rekening is gehouden met uw eerdere inbreng. U kunt reageren door het indienen van een reactie of zienswijze op stukken die ter inzage liggen. De zienswijzen worden behandeld en beantwoord. De zienswijzen en antwoorden zijn (geanonimiseerd) voor iedereen in te zien op de website van Bureau Energieprojecten: www.rvo.nl/hos. De betrokken overheden nemen de zienswijzen mee in hun overleggen met het ministerie van KGG. De minister neemt vervolgens besluiten, mede op basis van deze overleggen en de ingediende zienswijzen.

Reageren op de ontwerpbesluiten

In de periode waar dit geactualiseerde participatieplan betrekking op heeft, is het mogelijk om formeel te reageren op de ontwerpbesluiten. Eerste helft 2026 komen de ontwerpbesluiten (ontwerpprojectbesluit, vergunningen en ontheffingen) ter inzage te liggen. Het is mogelijk om daarop zienswijzen in te dienen.

Het is op dit moment nog niet bekend wanneer de ontwerpbesluiten exact ter inzage komen te liggen. De terinzagelegging wordt onder andere via advertenties in huis-aan-huisbladen, de Staatscourant en de digitale projectnieuwsbrief bekendgemaakt. Aan de terinzagelegging is ook een informatiebijeenkomst gekoppeld. Daarin geven we een nadere toelichting op de uitgewerkte plannen en kunt u persoonlijk met ons in gesprek gaan.

Na verwerking van de zienswijzen worden tweede helft 2026 de definitieve besluiten gepubliceerd. Bent u het na deze publicatie niet eens met het definitieve projectbesluit of vergunningen? Dan kunt u binnen 6 weken na publicatie in beroep gaan bij de Raad van State. Actuele informatie over in beroep gaan, vindt u op www.raadvanstate.nl/bestuursrechtspraak.

4.3 Planning

Periode*	Activiteit/ moment	Hoe u kunt meedenken, bijdragen, inspreken en waar vindt u informatie
<i>*o.b.v. de huidige planning</i>		<i>Formele inspraakmomenten zijn met donkerblauwe tekst gemarkeerd</i>
Oktober 2024	Geactualiseerde versie participatieplan beschikbaar.	In deze geactualiseerde versie van het participatieplan staat in hoe u de komende periode informatie krijgt over het project, hoe we persoonlijk contact aangaan en samenwerken, hoe overheden worden betrokken en hoe en wanneer u formele reacties kunt indienen. Heeft u vragen, opmerkingen of suggesties voor het participatieproces, neemt u dan contact met ons op.
Q3 2024 – Q2 2025	Uitvoeren onderzoeken, opstellen MER-Fase 2 en Ontwerpbesluiten en ontwerpvergunningen.	Belanghebbenden kunnen o.a. gericht meedenken via bijpraatsessies en één-op-één overleggen. De bredere projectomgeving wordt via verschillende communicatiemiddelen op de hoogte gehouden. Het is ook mogelijk om mee te denken en vragen te stellen via de online projectatlas. Informatie: • Het voorkeursalternatief en MER fase 1 (vertrekpunt); • Nieuws over voortgang via diverse communicatiemiddelen; • Zie verder paragraaf 4.2.2 van dit plan over hoe we in deze fase persoonlijk

		contact aangaan en samenwerken met belanghebbenden.
Q4 2024 – Q1 2025	Opstellen landschapsplan	Direct belanghebbenden kunnen gericht meedenken over de landschappelijke inpassing via werksessies. Zie ook paragraaf 4.2.2.
Eerste helft 2026	Ter inzage leggen ontwerp-projectbesluit, ontwerp-vergunningen en bijlagen.	U kunt uw zienswijze indienen op het ontwerp projectbesluit en de ontwerp-vergunningen. Informatie: • www.rvo.nl/hos. • De terinzagelegging wordt o.a. bekendgemaakt via een kennisgeving die in huis-aan-huisbladen en de Staatscourant wordt gepubliceerd. Daarnaast wordt de terinzagelegging aangekondigd via onze projectnieuwsbrief en de media; • Er vindt een informatiebijeenkomst plaats. Daar kunnen gericht vragen worden gesteld en zienswijzen worden ingediend.
Tweede helft 2026	Vaststellen en terinzagelegging definitief projectbesluit, vergunningen en bijlagen.	U kunt beroep instellen tegen het projectbesluit en vergunningen. Als de besluiten tegen uw belangen ingaan of als u heeft gereageerd op het ontwerp van de besluiten, kunt u in beroep gaan. Actuele informatie over in beroep gaan vindt u op: www.raadvanstate.nl/bestuursrechtspraak. Informatie: • www.rvo.nl/hos De terinzagelegging wordt o.a. bekendgemaakt via een kennisgeving die in huis-aan-huisbladen en de Staatscourant wordt gepubliceerd;
2027	Onherroepelijk projectbesluit (en vergunningen)	Behandeling van mogelijke beroepen en uitspraak door de Raad van State.

4.4 Uw reactie is van harte welkom

Zoals in paragraaf 1.1 aangeven, actualiseren we het participatieplan minstens eens per projectfase. Aangezien we nu de laatste projectfase ingaan, is dit waarschijnlijk de laatste update van het participatieplan. Voor de bouwfase van het project wordt een apart communicatieplan opgesteld. Mocht de voortgang van het project en/of het participatieproces daar aanleiding voor geven, dan actualiseren we het plan eerder. Uw reactie op de participatie en het participatieplan is altijd van harte welkom. Zie voor contactgegevens paragraaf 1.2.

**Bijlage 1 Participatieverslag Hoogspanningsstation omgeving Sloegebied
januari 2023 –september 2024**

Inhoudsopgave

1 Inleiding.....	15
2 Participatie: plan & activiteiten	15
2.1 Participatieplan.....	15
2.2 Activiteiten.....	15
2.2.1 Publicatie concept notitie reikwijdte en detailniveau	15
2.2.2 Publicatie concept voorkeursalternatief, MER-fase 1 en integrale effecten analyse	16
2.2.3 Regio-overleg en Bestuurlijk Overleg met lokale en regionale overheden	16
2.2.4 Werksessies	16
2.2.5 Informatieavonden en webinar	16
2.2.6 Persoonlijk contact.....	17
2.2.7 Inzet diverse communicatiemiddelen	17
2.2.8 Projectatlas	17
3. Opbrengst participatieproces	17
4 Conclusie participatie.....	18
5 Overzicht geraadpleegde belanghebbenden	18

1 Inleiding

Dit is het participatieverslag van het project Hoogspanningsstation omgeving Sloegebied over de participatie tussen januari 2023 en september 2024. In deze periode lag de concept notitie reikwijdte en detailniveau ter inzage en zijn we aan de slag gegaan met het effectenonderzoek (MER Fase 1 en de Integrale Effecten Analyse). Dit heeft uiteindelijk geleid tot de keuze van een concept voorkeursalternatief. Dat heeft ter inzage gelegen. In oktober 2024 wordt het definitieve voorkeursalternatief gepubliceerd, samen met het voorbereidingsbesluit en de nota van antwoord over het concept voorkeursalternatief.

In dit verslag blikken het ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG) en TenneT terug op de participatie: welke activiteiten hebben we ondernomen, wie hebben we gesproken, welke inbreng hebben belanghebbenden geleverd, wat hebben we daarmee gedaan en wat zijn de belangrijkste conclusies over de participatie tot nu toe. We sluiten het verslag af met een overzicht van alle belanghebbenden met wie tot op heden contact is geweest over het project Hoogspanningsstation omgeving Sloegebied.

2 Participatie: plan & activiteiten

2.1 Participatieplan

Hoe we de omgeving informeren en betrekken bij het project Hoogspanningsstation omgeving Sloegebied beschrijven we in het participatieplan. Dit participatieplan actualiseren we elke projectfase. De eerste versie van het plan is in juni 2022 gepubliceerd op de website van Bureau Energieprojecten als onderdeel van de notitie 'Voornemen en participatieplan hoogspanningsstation omgeving Sloegebied'. De 2^e versie is in januari 2023 gepubliceerd, gelijktijdig met de publicatie van de concept notitie reikwijdte en detailniveau.

2.2 Activiteiten

We zijn de afgelopen periode op de volgende manieren het contact met belanghebbenden in de omgeving aangegaan:

- Publicatie concept notitie reikwijdte en detailniveau (concept NRD)
- Publicatie concept voorkeursalternatief (concept VKA), MER-fase 1 en integrale effecten analyse
- Regio-overleg en Bestuurlijk Overleg met lokale en regionale overheden.
- Werksessies;
- Informatieavonden;
- Webinar;
- Persoonlijk contact;
- Inzet van diverse communicatiemiddelen;
- Projectatlas;

In de volgende paragrafen lichten we deze manieren en werkvormen toe.

2.2.1 Publicatie concept notitie reikwijdte en detailniveau

In januari 2023 is de conceptnotitie reikwijdte en detailniveau (NRD) ter inzage gelegd. Op de concept NRD zijn 20 unieke zienswijzen ingediend. De zienswijzen zijn in de Nota van Antwoord samengevat en beantwoord. In de beantwoording is aangeven op welke manier de zienswijzen worden meegenomen in de verdere uitwerking van het MER Fase 1 en de Integrale Effecten Analyse (IEA).

Daarnaast is de concept NRD voorgelegd aan de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.). Op 14 maart 2023 heeft de Commissie m.e.r. advies uitgebracht op de concept NRD. Dit advies is integraal overgenomen en wordt verwerkt in het MER Fase 1. Mede op basis van de zienswijzen, reacties en het advies van de Commissie m.e.r. heeft de minister de NRD

op 17 mei 2023 definitief vastgesteld. Alle stukken zijn te vinden op de website van Bureau Energieprojecten.

2.2.2 Publicatie concept voorkeursalternatief, MER-fase 1 en integrale effecten analyse

Van vrijdag 10 mei 2024 tot en met donderdag 20 juni 2024 lagen het concept Voorkeursalternatief (concept-VKA), het MER-fase 1 en de integrale effecten analyse voor dit project ter inzage. Op het concept VKA en de onderliggende stukken, zijn 13 unieke reacties ingediend. De reacties zijn in de Nota van Antwoord samengevat en beantwoord.

Daarnaast is het MER-fase 1 voorgelegd aan de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.). Op 2 juli 2024 heeft de Commissie m.e.r. advies uitgebracht op het MER-Fase 1. De Commissie is van oordeel dat het MER-Fase 1, de essentiële informatie bevat om een voorkeursalternatief vast te stellen voor het nieuwe 380 KV-hoogspanningsstation in het Sloegebied, waarbij het milieubelang volwaardig wordt meegewogen. De commissie geeft nog wel wat aandachtspunten mee voor het MER Fase 2.

Alle reacties en adviezen, waaronder het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage, zijn meegenomen bij het vaststellen van het definitieve VKA.

2.2.3 Regio-overleg en Bestuurlijk Overleg met lokale en regionale overheden

Tijdens de fase vooruitlopend op de terinzagelegging van het concept voorkeursalternatief, MER-fase 1 en integrale effecten analyse organiseerde KGG met TenneT een regio-overleg en Bestuurlijk Overleg met de betrokken overheden, zoals gemeenten, provincie en waterschap. Op 26 februari 2024 vond het regio-overleg plaats, ter voorbereiding op het Bestuurlijk Overleg (BO) op 28 maart 2024. In het BO is het concept voorkeursalternatief behandeld, inclusief de onderliggende stukken.

2.2.4 Werksessies

Op 28 november 2022 zijn dorpsraden, Natuurmonumenten, de Werkgroep Leefomgeving Borssele en de Stichting Behoud van de Zak van Zuid-Beveland geïnformeerd over de inhoud van de concept-NRD.

Op 7 november 2023 is dezelfde groep bijgepraat over de eerste resultaten van de onderzoeken die zijn gedaan voor het MER Fase 1 en de IEA.

Op 11 januari 2024 zijn grondeigenaren die mogelijk geraakt worden door inlissing (bovengrondse verbinding tussen station en hoogspanningsverbinding) of verkabeling (ondergronds brengen van de 150kV verbindingen) geïnformeerd over raakvlakken en benodigde onderzoeken.

Op 27 mei 2024 zijn de dorpsraden van de Sloerand opnieuw geïnformeerd, dit keer over het concept voorkeursalternatief.

2.2.5 Informatieavonden en webinar

Publicatie Concept NRD

Na de publicatie van de concept NRD is op 25 januari 2023 een online webinar gehouden om belanghebbenden bij te praten over de inhoud van de concept NRD. Op 31 januari 2023 was er een informatiebijeenkomst in de vorm van een inloopavond in Landlust (Nieuwdorp). Deze bijeenkomst werd gezamenlijk georganiseerd met het project Net op zee Nederwiek 1. Daarnaast was er informatie aanwezig over andere Net op zee projecten in de regio, kernenergie en waterstofnetwerk Zeeland.

Publicatie concept voorkeursalternatief, MER-fase 1 en integrale effecten analyse

Na de publicatie van het concept VKA, MER-fase 1 en integrale effecten analyse is op woensdag 29 mei 2024 een informatiebijeenkomst georganiseerd in Landlust in Nieuwdorp. Ook deze bijeenkomst werd weer gezamenlijk georganiseerd met het project Net op zee Nederwiek 1 (publicatie definitieve besluiten).

2.2.6 Persoonlijk contact

Naast deelname van belanghebbenden aan een van bovengenoemde activiteiten hebben we gesprekken gevoerd met bedrijven en personen die een direct belang hebben bij het project. Afhankelijk van hun behoefte aan informatie en contact hebben we afgesproken hoe we ze verder over het project informeren en/of erbij betrekken. Zorgen, aandachtspunten en voorkeuren uit deze gesprekken zijn meegenomen in de omgevingsanalyse in de Integrale Effecten Analyse.

2.2.7 Inzet diverse communicatiemiddelen

De kennisgevingen zijn als advertentie geplaatst in de Staatscourant en in de huis-aan-huisbladen. Op dat moment zijn ook de website www.tennet.eu/sloegebied (met informatie over het project) en de pagina op www.rvo.nl/hos (met informatie over de procedure en besluitvorming) geactualiseerd.

Ook de publicatie van de concept NRD, de definitieve NRD, het concept VKA en het definitieve VKA zijn aangekondigd in de Staatscourant. Daarnaast is er een digitale Nieuwsbrief waar iedereen zich op kan abonneren en wordt er gebruik gemaakt van communicatiekanalen van betrokken bevoegde gezagen voor de aankondiging van mijlpalen, publicaties en bijeenkomsten.

2.2.8 Projectatlas

Via de Projectatlas (te raadplegen op www.tennet.eu) kunnen bezoekers via een digitale kaart inzoomen op het gebied en de verschillende locaties en eventueel een reactie achterlaten. De Projectatlas heeft in november 2023 een update gekregen. De vier alternatieven uit de NRD zijn hier nader uitgewerkt. Dat wil zeggen dat naast de locaties van het te bouwen 380kV-station ook te zien is hoe de verbinding met de bovengrondse hoogspanningsverbinding Borssele-Rilland (de inlassing) er voor de verschillende stationslocaties uit ziet en wat de inlassing betekent voor de bestaande 150kV-verbindingen. Na deze update is via verschillende kanalen aan belanghebbenden gevraagd om een reactie achter te laten en/of hun zorgen of voorkeur uit te spreken. In totaal zijn er 30 reacties achtergelaten in de Projectatlas. Deze reacties zijn verwerkt in de omgevingsanalyse.

3. Opbrengst participatieproces

Belanghebbenden in de omgeving hebben veel waardevolle aandachtspunten en meningen met ons gedeeld, met name tijdens het participatieproces na publicatie van de concept NRD. In dit hoofdstuk lichten we toe hoe we die informatie hebben verwerkt.

Aandachtspunten voor latere fases in het project

Hierbij kan gedacht worden aan specifieke aandachtspunten tijdens bijvoorbeeld de bouwfase.

Meningen over stationslocaties

Het thema omgeving is één van de aspecten die voor de vier alternatieven onderzocht is in de Integrale Effecten Analyse. Naast de thema's techniek, milieu, kosten en toekomstvastheid. Op die manier is de inbreng van belanghebbenden ('wat vindt de omgeving van de alternatieven?') onderdeel van de integrale afweging die is gemaakt. Tijdens het participatieproces na de publicatie van de concept NRD hebben we belanghebbenden gevraagd wat ze van de verschillende locatie-alternatieven vinden. Per onderzocht alternatief is in de Integrale Effecten Analyse een samenvatting te vinden, die de overkoepelende belangen en voorkeuren (positief) en afkeuringen (negatief) laat zien die zijn opgehaald tijdens het omgevingsproces. De teksten vormen een samenvatting van de meest voorkomende ingebrachte reacties. Zowel voor-als tegenstanders van verschillende locaties hebben hun zorgen en belangen geuit. Deze stemming is meegenomen in de teksten, maar vormt niet per definitie een representatief beeld van het algehele omgevingsbeeld. Het zijn veelgehoorde geluiden, maar zegt niets over het aantal meningen dat exact gegeven is.

Meningen over het voorkeursalternatief

Op het concept VKA en de onderliggende stukken, zijn 13 unieke reacties ingediend. De reacties zijn in de Nota van Antwoord samengevat en beantwoord. In de reacties zaten ook specifieke

aandachtspunten voor bijvoorbeeld de bouwfase, landschappelijke inpassing of een alternatief voor de beoogde inlissing. In de nota van antwoord lichten we toe hoe we hiermee omgaan in het project.

4 Conclusie participatie

De participatieactiviteiten uit de tweede versie van het participatieplan zijn allemaal uitgevoerd. We hebben hierdoor een goed beeld gekregen van de meningen over de locatie-alternatieven en opnieuw kennis mogen maken met vele belanghebbenden bij de verschillende locatie- en tracéalternatieven. De contacten zijn plezierig en constructief verlopen. We hebben bovendien veel relevante informatie opgehaald, die bijdraagt aan het maken van volledige en zorgvuldige afwegingen en we verwachten dat dat de kwaliteit van het project ten goede komt. Onder meer doordat omgevingsbelangen hier een belangrijk onderdeel van zijn.

5 Overzicht geraadpleegde belanghebbenden

Met de belanghebbenden in het volgende overzicht is op een van de manieren zoals verwoord in dit participatieverslag, contact geweest over het project Hoogspanningsstation Omgeving Sloegebied.

Bevoegd gezag / overheden	Kabels en leidingen
• Provincie Zeeland • Gemeente Borsele • Gemeente Vlissingen • Ministerie BZK • Waterschap Scheldestromen • Rijkswaterstaat	• Evides • Gasunie / Hynetwork Services • Prorail • Stedin • PZEM • Zeeland Refinery • Waterschap Scheldestromen • North Sea Port • Antea Group • Kaan TSF
(Belangen)organisaties, natuur, recreatie, leefomgeving	Organisaties & bedrijven
• Natuurmonumenten • Stichting Zeeuws Landschap • Zeeuwse Milieu Federatie • Stichting voor Behoud van de Zak van Zuid-Beveland • Dorpsraad Borssele • Werkgroep Leefomgeving Borssele • Dorpsraad Nieuwdorp • Dorpsraad 's Heerenhoek • Dorpsraad Lewedorp • Stichting Borsele tot de Kern	• North Sea Port • EPZ • Zeeland Refinery • Mourik • Indaver • NV Westerscheldetunnel • Rechthebbenden percelen / agrariërs
Bewoners, belangstellenden	
• Omwonenden, gebruikers, belangstellenden en anderen in omgeving	